

Ferðslutrygdartiltøkini hava gjørt stóran mun

– Bæði lækking av promillumarkinum, klipp í koyrikortið, nullmark fyri tilvitsvirkandi evnum, trygdarútgerð í bilum og annað hevur alt havt stóra ávirkan á, at í dag eru færri deyð og skadd í ferðsluni, sigur Kári Thorsteinsson, formaður í Ráðnum fyri Ferðslutrygd

Frants Jensen

Ferðslutrygdarætlan fyri Føroyar 2019-2027 varð fríggjadagin handað Heðini Mortensen, landsstýrismanni við samferðslumálum.

Ein arbeidsbólkur og ein stýrisbólkur hevur arbeitt við hesi ætlanini síðani í februar. Umboð fyri Ráðið fyri Ferðslutrygd, Landsverk, lög-regluna, Akstovuna og kommunufelagið hava verið í arbeidsbólkinum. Kári Thorsteinsson vísir á, at Ráðið fyri Ferðslutrygd leingi hevur roynt at strongt á yvir fyri politikarum at fáa eina nýggja ferðslutrygdarætlan, men at tað er ikki eydnast fyrr enn nú.

Nýggja ferðslutrygdarætlanin er eitt framhald av gomlu ferðslutrygdarætlanini, ið varð gjørd í 2007. Hendan byggir á

somu grundsjónarmið, men hevur nøkur nýggj tilmæli.

Ítøkilig úrslit

Gamla ferðslutrygdarætlanin legði millum annað stóran dent á nullhugsjónina. Hvørki í 2018 ella higartil í 2019 er nakar deyður í ferðsluni í Føroyum. Er arbeiðið við ferðslutrygd ikki næstan komið á mál?

– Vit verða ongan tíð liðug við ferðslutrygdararbeiðið. Vit síggja, at tey átøk, ið tá vórðu gjørd, hava gjørt mun, millum annað at promillumarkið varð sett niður úr 0,8 til 0,2, at tað kom skipan við klipp í koyrikortið, nullmark fyri tilvitsvirkandi evni og trygdarútgerð í bilum – serliga við børnum. Alt hetta samanlagt hevur gjørt stóran mun. Men undirvísing, upplýsing og tað at skapa ein hugburð

til ferðslu, tað er tað, sum Ráðið fyri Ferðslutrygd er til fyri at gera. Alt hetta hevur gjørt, at vit eru komin so langt, sum vit eru, sigur Kári Thorsteinsson.

30 prosent færri ferðsluóhapp við fólkaskaða

Yvirskipaða málið við nýggju ferðslutrygdarætlanini er, at talið av ferðsluóhappum við fólkaskaða skal verða 30 prosent lægri í 2027 í mun til 2018. Tað svarar til í mesta lagi 21 ferðsluóhapp við fólkaskaða í 2027.

Men afturat hesum eru eisini hópin av deilmálum sum millum annað ferð, rúsdrekkaóhapp, óhapp við ungum bilførarum, bleytum ferðandi, nýtslu av trygdarbelti o.s.fr.

Fyri hvørt fokusøki eru ásett tey tilmæli, sum verða mett at hava

Kári Thorsteinsson, formaður í Ráðnum fyri Ferðslutrygd, handar Heðini Mortensen, landsstýrismanni við samferðslumálum, nýggju ferðslutrygdarætlanina

týdning fyri, at málið fyri júst hetta fokusøkið kann røkkast.

Yvirskipaða málið í Ferðslutrygdarætlanini fyri Føroyar 2007-2015 var 30% færri ferðsluóhapp við fólkaskaða. Hetta málið er langt síðani rokkið, og longu í 2010 var talið 50% lægri enn útgangsstøðið í 2006, stendur at lesa í tilmælinum.

Arbeiðið hevur gjørt stóran mun

Arbeidsbólkurin sigur, at tíðin hevur víst okkum, at tað ber til at fáa talið av deyðum og skaddum í ferðsluni niður.

– Vit eru nú so langt frá syndarligu tíðini í 70- og 80-árunum, sum yvirhøvur til ber. Eingin doyði í ferðsluni í 2018! Og seinastu nógvu árinu hava tølini – hóast ikki „null“ – verið sera lág.

Hetta hendir samstundis sum fólkatál, akfør og samlaða mongdin av ferðslu er fleirfaldað. Men hetta kemur ikki av ongum. Eldsálir hava í áratíggju arbeitt mið-víst við málinum at fáa niður talið av ferðslu-vanlukkum, bæði við upplýsing, átøkum, eftirliti og lóggávu. Og tað er hetta arbeiðið, sum ber ávøkstur, skrivur arbeid-bólkurin.

VIT SKULU HAVA EINA SKAÐANEVND

Eitt av høvuðstilmælunum í nýggju ferðslutrygdarætlanini, sum varð lögð fram fríggjadagin, er, at vit skulu hava eina skaðanevnd. Lovisa Petersen Glerfoss, stjóri í Ráðnum fyri Ferðslutrygd vísir á, at týdningarmikið er at finna út av, hví ein ferðsluvanlukka hendir, og hvat møguliga kann gerast, so líknandi vanlukka ikki hendir aftur

Frants Jensen

– Høvuðsendamálið við nýggju ferðslutrygdarætlanini er, at fram til 2027 skal talið á ferðsluóhappum við fólkaskaða minkast við 30 prosentum í mun til tølini fyri 2018. Tað svarar til í mesta lagi 21 ferðsluóhapp við fólk-

skaða í 2027, sigur Lovisa Petersen Glerfoss.

Granska tey álvarsligu ferðsluóhappini

Stjórin vísir á, at ein ferðslutrygdarætlan eigur at vera ítøkilig, og at tað skal bera til at máta og fáa ítøkilig úrslit, sum borast kann víðari í.

– Vit eiga at granska

tey álvarsligu ferðsluóhappini, har fólk fáa álvarsligar løstir og doyggja. Har kunnu fak-persónar av øllum møg-uligum slag granska í, hvat tað var, sum hendi, og hví endaði tað sum tað gjørdi við tí fyri eyga at forða at líknandi vanlukkur henda, sigur Lovisa Peter-sen Glerfoss.

Atlitini at forða van-lukkum viga tyngst

Hon viðurkennir, at mál-ini kunnu vera eym, men heldur tað tó hava størri týdning at finna fram til orsøkina.

– Tað kann sjálvandi vera eyms, og tað er møguliga orsøkin til, at skaðanevndin ikki er komin fyrr. Í Íslandi kunnger ein skaðanevnd allar persónsupplýsing-arnar, men vit kundu kanska kunngjørt tað á ein tilíkan hátt, so allir persónsupplýsingarnir ikki vera almennir. Men vit meta, at atlitini at finna út av, hví ein ferðsluvanlukka hendir, og hvat møguliga kann gerast, so líknandi van-

lukka ikki hendir aftur, viga tyngri enn atlitini til persónligu viðurskiptini, sigur Lovisa Petersen Glerfoss, stjóri í Ráðnum fyri Ferðslutrygd.

70 tilmæli

Í nýggju ferðslutrygdarætlanini eru tilsamans 70 tilmæli. Fyri hvørt teirra er ásett, hvør stovnur ella myndugleiki hevur ávirkan á, at júst hetta tilmæli kann fremjast. Hetta soleiðis, at øll, sum vara av – myndugleikar, stovnar og allir føroying- ar taka nýggju ferðslu-trygdarætlanina til sín.

Tað eru trý høvuðs-tilmæli, ið hava alstóran týdning. Tey eru, at seta eina skaðanevnd, at fáa

nágreiniligari ferðslu-hagtøl og at endurskoða ferðslutrygdarætlanina javnan.

Fyri at røkka mál-unum við ferðslutrygdar-ætlanini eru átta fokus-økir. Tey eru: Ov nógv ferð, rúsdrekka, rúsevni og heilivágur, gáloysni, manglandi nýtsla av trygdarbelti og hjálmi, bleyt ferðsla (fólk til gongu, fólk á súkklu og fólk á prutli), ungir bil-førarar frá 18-24 ár, stak-óhapp og mótiohapp og til seinasta ferðafólk.

frants@socialurin.fo